

Personlig assistans, funktionshinder

Personlig assistans är en av tio insatser i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS 1993:387). Insatsen innebär ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sina så kallade grundläggande behov.

Villkor för personlig assistans är att:

- att du omfattas av personkretsen enligt LSS (se nedan)
- att du inte har uppnått 65 års ålder vid ansökan
- att du har behov av omfattande hjälp och stöd med dina grundläggande behov (se nedan).

Personkretsen omfattar personer med:

- utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
- betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning efter en hjärnskada föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
- andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som uppenbarligen inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service.

Personlig assistans går att ansöka om hos två olika myndigheter:

- Försäkringskassan – assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB). Dina grundläggande behov (se nedan) måste överstiga 20 timmar per vecka.
- Kommunen – personlig assistans eller ekonomiskt stöd enligt LSS. Dina grundläggande behov (se nedan) måste vara av en viss omfattning och karaktär. Kommunen ska anmäla till försäkringskassan i det fall det bedöms troligt att dina grundläggande behov överstiger 20 timmar per vecka.

Grundläggande behov

I bedömningen av de grundläggande behoven beaktas endast de aktiva handgripliga hjälpinsatserna. De moment som du klarar själv räknas inte med.

De tre första behoven är praktiska och integritetsnära, medan de övriga ställer krav på ingående kunskaper om dig som person. Behov kan bedömas antingen som grundläggande eller som övriga hjälpbehov.

Med **personlig hygien** avses bl.a. hjälp med att tvätta sig, torka sig, raka sig samt hjälp vid toalettbesök. Det handlar om situationer av mycket privat karaktär som också innebär fysisk närhet.

- För att **hjälp med måltiden** ska räknas krävs att du behöver hjälp med att föra maten till munnen.
- För att **på- och avklädning** ska räknas måste hjälpbehovet vara av mycket personlig karaktär. Det innebär behov av hjälp med själva av- och påklädningen av de kläder och proteser m.m. som är närmast kroppen.
- För att räkna **kommunicera med andra** som grundläggande behov innebär det att du behöver ha ytterligare en person närvarande för att kommunikation överhuvudtaget ska vara möjlig.
- För att räkna **ingående kunskap** som ett grundläggande behov innebär det exempelvis att det behövs mycket kvalificerade motiverings- och aktiveringsinsatser för att få dig att klä på dig, äta, sköta hygien eller att kommunicera. Här kan även räknas aktiv tillsyn på grund av psykiskt tillstånd då det finns påtaglig risk för att du skadar dig själv, andra eller att föremål skadas.

Övriga hjälpbehov beaktas endast om du har grundläggande behov i den omfattningen att du bedöms vara berättigad till insatsen personlig assistans enligt LSS. Övriga hjälpbehov kan exempelvis vara behov av hjälp med att träna, arbeta, studera eller tid för tillsyn. Det kan också vara behov av hjälp med t.ex. matlagning, påminnelser, instruktioner, utöva fritidsintressen eller annat som syftar till att du ska kunna leva ett liv så likt andra som möjligt.

Utredning och bedömning

När du ansöker görs en utredning där nödvändiga uppgifter inhämtas för att kunna bedöma om du har rätt till insatsen. En handläggare kommer att träffa dig personligen för att utreda dina hjälpbehov. Din handläggare frågar efter samtycke att begära in medicinska underlag som styrker diagnosen. Din handläggare behöver också inhämta uppgifter via andra utomstående så som arbetsterapeut, skola eller korttids, för att klarlägga konsekvenser av funktionsnedsättningen och aktivitetsbegränsningen.

Utredningen sker i två steg. Din handläggare ska först bedöma om du omfattas av personkretsen i LSS. Om bedömningen görs att du tillhör personkretsen går handläggaren vidare med att utreda omfattningen av de grundläggande behoven. Om bedömningen görs att du inte omfattas av personkretsen utmynnar utredningen i ett beslut om avslag och då prövas inte rätten till personlig assistans.

Innan beslut fattas skickas utredningen hem till dig för kommunikering. Detta innebär att du har möjlighet att läsa igenom och lämna synpunkter på det underlag i utredningen som beslutet sedan kommer att grunda sig på.

Utredningen kan leda till antingen ett bifall, delavslag eller avslag. Om du inte är nöjd med beslutet kan du överklaga till förvaltningsrätten.

Personlig assistans till barn

Vårdnadshavare till barn med funktionshinder har, liksom andra vårdnadshavare, ansvar enligt föräldrabalken för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov blir tillgodosedda. Bedömningen görs med hänsyn till det normala föräldraansvaret, det vill säga hur mycket hjälp och stöd barnet behövt om det inte haft sin funktionsnedsättning.

Vem kan ansöka om personlig assistans?

- du själv – gäller myndiga personer (i vissa fall när du har fyllt 15 år)
- god man eller förvaltare
- vårdnadshavare – gäller barn

Vem utför assistansen?

Du kan välja kommunen eller en privat utförare som assistansanordnare. Du kan också välja att få ett ekonomiskt stöd för att själv anställa personliga assistenter. Du har ett stort inflytande över valet av dina assistenter. För att få veta mer om olika assistansanordnare, se www.assistanskoll.se eller www.intressegruppen.info

Kostnad

Personlig assistans kostar inte dig något. Ersättning till assistansanordnarna kommer från kommunen eller Försäkringskassan.

För mer information

Kontakta kommunens LSS-handläggare via kommunens växel 036-10 50 00. För att få mer information om assistansersättning, besök Försäkringskassans webbplats www.fk.se eller ring 0771-524 524